

BOLALAR ADABIYOTINI O‘QITISH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISHDA INNOVATSIYON TA’LIMNING AHAMIYATI

Mirzayeva Nigora Bozorovna

Toshkent amaliy fanlar universiteti “Boshlang‘ich ta’lim nazariyasi va metodikasi” kafedrası dotsenti
e-mail: nigorabozerovna810@gmail.com

Annotasiya. Maqolada bolalar adabiyotini o‘qitish jarayonida innovatsiyon ta’lim texnologiyalaridan foydalanishning pedagogik ahamiyati tahlil qilingan. Zamonaviy ta’lim tizimida interfaol metodlar, raqamli texnologiyalar, innovatsiyon elementlar va ijodiy yondashuvlar asosida bolalar adabiyotini o‘qitish metodikasini takomillashtirish masalalari yoritilgan. Shuningdek, innovatsiyon ta’lim bolalarning kitobxonlik madaniyatini shakllantirish, mustaqil fikrlash va ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishda muhim omil ekani asoslab berilgan.

Kalit so‘zlar: bolalar adabiyoti, innovatsiyon ta’lim, o‘qitish metodikasi, interfaol metodlar, raqamli texnologiyalar, ijodiy tafakkur.

KIRISH

Globalashuv va raqamlashuv jarayonlari ta’lim tizimi oldiga yangi talablarni qo‘ymoqda. Ayniqsa, boshlang‘ich va umumiy o‘rta ta’lim bosqichida bolalar adabiyotini o‘qitish mazmuni va metodikasini takomillashtirish, uni o‘qitish jarayonida esa yangi yondashuv va metodlarni qo‘llash dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Bolalar adabiyoti yosh avlodning ma’naviy-axloqiy dunyoqarashini shakllantirish, ularning nutq madaniyati, estetik didi va milliy qadriyatlarga hurmat ruhida tarbiyalashda, kitobga bo‘lgan qiziqishini oshirishda muhim o‘rin tutadi.

An’anaviy o‘qitish usullari bolalarning barcha imkoniyatlarini to‘liq ruyobga chiqara olmayotgan bir paytda, innovatsiyon ta’lim texnologiyalarini joriy etish bolalar adabiyotini o‘qitish samaradorligini oshirishga xizmat qiladi, shuningdek uni o‘qitish metodikasini takomillashtirish ta’lim sifatini oshirishning muhim sharti hisoblanadi.

ASOSIY QISM

Bolalar adabiyotini o‘qitishning pedagogik ahamiyati

Bolalar adabiyoti o‘quvchilarning nutqiy rivoji, ma’naviy dunyosi va hayotga bo‘lgan munosabatini shakllantirishda muhim tarbiyaviy vosita hisoblanadi. Badiiy asarlar orqali bolalar yaxshilik va yomonlik, vatanparvarlik, do‘stlik, mehnatsevarlik kabi insoniy fazilatlarni anglay boshlaydilar. Shuningdek, u orqali bolalarda :

- axloqiy qadriyatlar;
- ijtimoiy faollik;
- nutq va tafakkur madaniyati;
- estetik did va ijodiy qobiliyatlar shakllanadi.

Shu sababli bolalar adabiyotini o‘qitish jarayoni faqat matnni o‘qish va tahlil qilish bilan cheklanib qolmasdan, bolalarning yosh va psixologik xususiyatlari, ularning qiziqishlarini inobatga olgan holda tashkil etilishi lozim. Bu esa o‘qituvchidan yuqori kasbiy mahoratni va zamonaviy texnologiyalardan foydalanib dars o‘tishini talab qiladi.

Innovatsiyon ta’lim – ta’lim jarayoniga yangi g‘oyalar, metodlar, vositalar va texnologiyalarni joriy etish orqali uning samaradorligini oshirishga qaratilgan faoliyatdir. Innovatsiyon ta’limning asosiy xususiyatlari o‘quvchi faolligini oshirish, mustaqil fikrlashni rivojlantirish, ta’lim jarayonida

axborot texnologiyalaridan samarali foydalanish, interaktiv va kreativ metodlarni qo'llashdan iborat. Bolalar adabiyotini o'qitishda innovatsiyon ta'lim o'quvchilarni asar mazmuniga chuqurroq jalb etish, ularning tasavvur olamini kengaytirish va kitobga bo'lgan qiziqishini kuchaytirish imkonini beradi.

Bolalar adabiyotini o'qitishda innovatsiyon yondashuvlar

Tez o'zgarib borayotgan raqamli landshaftda, bolalar ommaviy axborot vositalari va ko'ngilochar variantlarning keng doirasiga tobora ko'proq e'tibor bo'layotgan bir sharoitda, bolalar adabiyoti dolzarb va qiziqarli bo'lib qolishi uchun rivojlanishi juda zarur. Bunda esa zamonaviy uslubda yaratilishi lozim bo'layotgan badiiy asarlarning alohida o'rnini katta. Mualliflar kengaytirilgan reallik, interaktiv media va teginish materiallari kabi interaktiv elementlarni birlashtirib, zamonaviy yosh kitobxonlar bilan rezonanslashadigan immersiv va jozibali hikoyalarni yaratishi mumkin.

Bolalar adabiyotiga texnologiya, innovatsiyon metodlar ("Aqliy hujum", "Klaster", "Blissavollar", "Rolli o'yinlar", "Storyteller") va hissiy tajribalarni kiritish juda ko'p foyda keltiradi. Ushbu innovatsiyon elementlar nafaqat hikoya qilish jarayonini yaxshilaydi, balki bolalarning mazmun bilan faol shug'ullanishi, ijodkorlikni, tanqidiy fikrlashni va adabiyotni chuqurroq qadrlashni rivojlantirish imkonini beradi hamda o'quvchilarni faol muloqotga chorlaydi va asarni tahlil qilish qobiliyatini rivojlantiradi. Ushbu interfaol metodlar savodxonlik va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini oshirishdan tashqari, yosh kitobxonlar o'rtasida hikoya qilishni chuqurroq anglashga ham xizmat qiladi. O'qish tajribasiga bir nechta hislarni jalb qilish orqali interfaol hikoyalar bolalarning tasavvurlari va his-tuyg'ularini o'ziga jalb etadigan yanada chuqurroq va jozibali hikoyalar dunyosini yaratadi. Hikoyaga bo'lgan bu faollik bolaning hayoti davomida davom etadigan hikoya va adabiyotga bo'lgan muhabbatini kuchaytiradi.

Bundan tashqari, tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, interfaol elementlar bolalarning kognitiv rivojlanish va ijodkorlikni oshirish potentsiyaliga ega. Ko'p hissiy tuyg'ularni rag'batlantirish va kashfiyot va tajribalarni rag'batlantirish orqali interfaol hikoyalar yosh kitobxonlarning kognitiv o'sishi va xayoliy fikrlashiga yordam beradi. Ushbu elementlarning interfaol tabiyati bolalarga hikoyani yaratishda faol ishtirok etish imkonini beradi, ularning rivojlanishiga uzoq muddatli ta'sir ko'rsatishi mumkin bo'lgan egalik va ijodkorlik hissinini uyg'otadi.

Bolalar adabiyotini innovatsiyon usullarda o'qitish natijasida asar qahramonlariga nisbatan shaxsiy munosabat bildiradi, xulosa chiqarishni o'rganadi va hayotiy tajribasini boyitadi.

O'qituvchining innovatsiyon faoliyati.

Bolalar adabiyotini innovatsiyon asosda o'qitishda o'qituvchining roli beqiyosdir. O'qituvchi zamonaviy texnologiyalarni bilishi va uni qo'llay olishi, metodik yangiliklarni amaliyotga joriy etishi, o'quvchilar bilan hamkorlikda ishlash ko'nikmasiga ega bo'lishi lozim. Innovatsiyon o'qituvchi bolalarda o'qishga nisbatan ijobiy munosabatni shakllantiradi va ta'lim jarayonini mazmunli tashkil etadi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, bolalar adabiyotini o'qitish metodikasini takomillashtirishda innovatsiyon ta'limning ahamiyati katta. Innovatsiyon metodlar ta'lim sifatini oshirish, bolalarning ijodiy va intellektual salohiyatini rivojlantirishga xizmat qiladi, ularning ma'naviy-axloqiy tarbiyasi, ijodiy fikrlashi va intellektual rivojlanishiga yordam beradi. Shu bois pedagoglar bolalar adabiyotini o'qitishda zamonaviy innovatsiyon metod va texnologiyalardan, interfaol elementlardan samarali foydalanishlari maqsadga muvofiqdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent, 2020.
2. Abdullayeva N. Pedagogik innovatsiyalar asoslari. – Toshkent, 2020.

3. Rahmatov A. Bolalar adabiyotini o'qitish metodikasi. – Samarqand, 2019.
4. Yuldashev Q. Zamonaviy ta'lim texnologiyalari. – Toshkent, 2021.
5. Jo'rayev R.X. Adabiyot o'qitish metodikasi. – Toshkent: o'qituvchi, 2026.
6. Saidov Q. adabiy ta'lim nazariyasi va metodikasi. – Toshkent: Fan, 2012.
7. Yuldoshev J. adabiyot o'qitishning zamonaviy texnologiyalari. – Toshkent, 2015.
8. Qodirov A. Maktabda bolalar adabiyotini o'qitish metodikasi. – Toshkent: Nizomiy nomidagi TDPU, 2018.
9. Hakimova N. Bolalar adabiyotini o'qitishda interaktiv usullar. – Toshkent, 2020.